

ՆՇԻԱՐՔ ՆԱԽՆԵԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ս. ԵՓՐԵՄԻ ԱՍՈՐԻՈՑ

ՎԵՇՏԱՍԱՆ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔ ՎԱՍՆ ՆԻՎՈՍԻԴԻՈՅ ԲԱՂԱՔԻՆ

Ձեռագիր Թիւ 326ի Մատենադարանի Առաքելական Աթոռոյս Երուսաղեմի (որոյ մանրամասն նկարագրութիւնն տրուած է այլուր *) բովանդակէ ի թղ. 278 ա—369 ա զէջնադ իմն գրուած Ս. Եփրեմի (Ձ 9 Յուլիս 373), որ է՝ «Վեշտասան Ասացուածք վառն Նիկիովիդեայ խղափի»։ Սոյն այս ողբերգական քերթուած գրեալ է մեծ մագուր բոլորգործ ձեռամբ երկուց զրչաց, Յովնան-նիսի եւ մասամբ իւրիք Վանուայ, ձեռնասուն աշակերտաց Ս. Ներսիսի Լամբրոնացւոյ, թուի թէ՝ ամօք ինչ յառաջ քան զվախճան սորին (Ձ 14 Յուլիս 1198)։

Հայերէն թարգմանութեանս այսորիկ միւս եւս այլ ինչ օրինակ մինչեւ դարդ անծանօթ է. նաեւ չգտանի ի միջի այլ ինչ թարգմանութիւն քերթուածոյս օտար լեզուաւ։ Իսկ Ասորերէն բնագիրն, զոր ոմանք ի հին մատենագրաց յիշատակեն (տե՛ս առ այս «Bibliotheca Orientalis Clementino-Vaticana», ed J. S. Assemanus. Tom. I. Romae, MDCCXIX, pag. 56, 211 եւ 396, not. 2. հմտ. նաեւ L. de Tillemont, Histoire des Empereurs, Tome IV. Venise, MDCCXXXII, p. 434 եւ p. 523), վաղ իսկ կորսուած անյայտ եղած է, գէթ մինչեւ յայսօր անգիտ մնացած։ Զայս Ողբերգութիւն յօրինած է Ս. Եփրեմ վասն կործանման փառաւոր եւ մեծաշէն քաղաքին Նիկիովիդեայ, զոր երկրաշարժք յամին 358 (ի 24 Օգոստոսի) եւ դարձեալ յամին 362 (ի

2 Դեկտեմբերի) հիմնայտաւ քանդեցին աւերեցին։

Առաջին անգամ այս տողերու գրիչն է որ ծանօթացուց հասարակաց զվերաստեղալ ողբերգական քերթուած Ս. Եփրեմի ի «Յուշարձանի», սակաւ ինչ հատուածս յնդրոցս ի լոյս բնծալելով (*), հանդերձ համառօտ ինչ տեղեկութեամբք, յորոց ի զէպ կը համարինք քաղելով յառաջ բերել ասդէն զհետագայս։

«Իսկ վասն «Վեշտասան Ասացուածք վառն Նիկիովիդեայ խղափի», թարգմանութիւնս այս աներկբայ Ոսկեղաբու գործ է, եւ այն՝ յայտնապէս ուղղակի եւ անմիջաբար չԱսորական բնագրէ յեղեալ ի հայ բան. անշուշտ աշխատութիւն Առաջին թարգմանչաց այն դասուն, որք առաւելապէս պարագած են ի հրահանգս Ասորի լեզուի եւ զպրութեան։ Եւ միանգամայն իսկ ասացեալ, առանձինն հանգամանք լեզուի եւ ուճոյ, դարձուածք բանից, եւ բնորոշութիւն բառից սկներեւ ջուցանեն՝ թէ սոյն ոսկեղինիկ թարգմանութիւն նմանագոյն է այլոց ծանօթ հայերէն թարգմանութեանց զըրոց Ս. Եփրեմի»։

Բովանդակ գրուածս այս ունի ժՁ զըլուխս, յորոց զժախտաբար Ա. եւ Բ. զըլուխք բոլորովին պակասին, իսկ Գ. զըլուխն ի սկզբան թերի է։

«Ասացուածք իւրաքանչիւր բաժնուած են ի տունս տունս, որք առ հասարակ զըլխադրով (ուրեք ուրեք նաեւ պարզ բոլորգործ) կը սկսին եւ վերջակետիւ եւ իբր 1-2 հրդմար. զատարկ միջոցաւ յիրեաց զատուած են։ Իսկ մէջ մի տուն ունի երկուս հատածս, ընդ մէջ յոցին ստորակէտ մի գրուած։ Նաեւ շէշտեկի վանկը յաճախա-

*) Տե՛ս «Յայտնութեանն Յովհաննու Հին Հայ Թարգմանութիւն, զառաջինն ած ի լոյս ըստ երկուց մեռագիր օրինակաց, համեմատութեամբ Յունական բնագրին եւ թարգմանութեան Ներսիսի Լամբրոնացւոյ, հանդերձ ներածութեամբ եւ ծանօթութեամբք Յրէշէթիք Մուբաւ։ Եւ ին յուստիոյ տախտակօր հանդերձ, յերուսաղէմ, ի Տպարանի Առաքելական Աթոռոյ Ս. Յակովբեանց. 1905—1911.» Ներածութիւն, էջ 2- ժԳ։

(*) «Յուշարձան» եւն. Վիեննա 1911, Միփթար-եան Տպարան, էջ 203—84

եա՛ց զնա բարկութիւնն ընդ չունա: Մե-
ռա՛ն թագաւորք և չունք ի միասին: Հա-
ւասարեա՛ց թագ ընդ անարգին: Մեռան
ծառայ և տէր ի միասին, և ազատեաց ըզ-
նոսա մահ: Զծառայն ազատեաց ի լծոյ, և
զտէր նորա ի հոգո՛ց: Ազախին իբրեւ գտի-
կի՛ն չոգաւ: Տառապեալն իբրեւ զերջանի՛կն:
Զի ալլակերպք էին ի կենդանիս, հաւա-
սարեա՛ց զնոսա մահ ի զժոխս: Այն ամե-

նայն ցանկութիւնք աչաց, ապականեալ
ի միում ժամու: Խառնակեցա՛ն հեղձեալք
ընդ հեղձեալս, շփոթեցա՛ն զիսկունք ընդ
զիսկունս: Հեղձա՛ւ մանուկ առ ծերոյ: Տե-
սիլ որ չար է քան զամենայն, հեղձա՛ւ
տղայ որ սկսաւ ի կեանս ընդ ծերոյ որ կա-
տարեաց զկեանս իւր: Խառնակեցա՛ն աղճը-
կունք ընդ պառաւունս:

ԱԶԳԻՍ ՎԵՂ. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՅԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԸ

Միջնդեռ քերս Մարտիի ակ էր, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր սոսայա Ս. Էջմիածնի Գերագոյն Հո-
գեւոր Խորհուրդի Օգոստոս 10 քուակիր Շրջաբերական գրութիւնք, որով կը սեղեկացնէր թէ Ազգիս ներսնազարդ
վեմ. Հայրապետ բոխապաղով ատապէիէ յետոյ 20 օրեաւ սեղողութեամբ և բաւական լուրջ ու մասնագող համ-
գամանով, շնորհիւ բեկական ուշադիր դարձանք եւ հոգածու խմամբներու, նորին Ս. Գմութիւնք
վերսացած է իր առողջութիւնը և սկսած է աղէկ իր հայրապետական գրադուցներուն:

Այս վերջի պարագան ընդհանուր ուրախութիւն պատճառեց այսեղ և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր հե-
ռազով իր եւ Միաբանութեան խնդակցութիւնները ներկայացուց Ս. Եկեղեցւոյս վեմ. Հայրապետին:
ՍԱՄԵՆԻ միջոցաւ կուսանք յիշեալ Շրջաբերականին և Ս. Պատրիարք Հօր խնդակցական հեռագրին և
ստուած պատասխանին պատճենները:

Թիւ 742

24 Օգոստոս 1927 -ի, Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻՆ

ՆՈՐԻՆ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԿ

Տ. ԵՂՎԵՂԷ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆԻՆ

Սոյն օգոստոս ամսի 3-ին առաւօտեան անապատելի կերպով Ազգիս ՎեչափԱՌ
ՀԱՅՐԱՊԵՏ-ը տկարացաւ, որ արտայայտուեց տաքութեան բարձր աստիճանով, R-38-
39,3: Իսկոյն և եթ հրաւիրուեցին տեղական բժիշկները, որոնք մանրագնին քննու-
թիւն կատարեցին և համապատասխան միջոցներ ձեռք առան հիւանդութեան առաջն
առնելու համար:

Նոյն օրը (օգոստոս 3) երեկոյեան Երևանից հրաւիրուեցին հմուտ բժիշկներ՝
Հայաստանի Կարմիր Ռաշի նախագահ բժշկապետ Ապանդարատ Կամարական և Համա-
լսարանի պրոֆեսոր բժշկապետ Լևոն Յովհաննիսեան: Բժշկական խորհրդակցութեամբ
որոշուեց հիւանդութիւնը՝ աջ կողմի թոքի վարի մասի բորբոքում (Pneumonie):
Նշանակեցին համապատասխան դեղեր, որոշեցին բժշկութեան եղանակը և յանձնա-
րարեցին տեղական բժիշկներին ղեկավարուել ընդհանուր խորհրդակցութեամբ արձա-
նազրուած ցուցումներով:

Հայաստանի Կարմիր Ռաշի նախագահ բժշկապետի յանձնարարութեամբ Էջմի-
ածնի Կարմիր Ռաշի հիւանդանոցի աւագ բժիշկ Անանեան և նրա օգնական Բժ. Ղա-
զարեան բուժակի հետ միասին ամենայն օր առաւօտեան, ճաշին և երեկոյեան, յա-
ճախ գիշերները ևս, կանոնաւորութեամբ այցելում էին և ամենայն խնամք ու բժըշ-
կական հոգացողութիւն ցոյց տալիս: Յիշեալ բժշկապետներն ևս Կարմիր Ռաշի պա-
տասխանատու քարտուղար Բժ. Վահան Աղիբեգեանին մասնակցութեամբ, համարեա
ամենայն օր երեկոյեան Երևանից զալլիս էին Կարմիր Ռաշի օթոմօրիով այցելութեան
և վերին աստիճանի ուշադիր և խնամուտ վերաբերմունք ցոյց տալիս ՎեչափԱՌ ՀԱՅ-
ՐԱՊԵՏ-ին չուտով բժշկել-կազդուրելու համար:

Բնականաբար, Գերագոյն Խորհրդի Սրբազան անդամներն ու ամբողջ միաբա-
նութիւնը հիւանդութեան առաջին իսկ ժամից իրենց որդիական և բարոյական պարտք
համարեցին ամենօրեայ հերթակալութեամբ, գիշեր-ցերեկ ՎեչափԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏ-ի մօտ
լինել Վեհաբանում հսկելու և ամեն խնամք ու ծառայութիւն տանելու ներսնազարդ
ՀԱՅՐԱՊԵՏ-ի առողջութիւնը օր առօրէ վերականգնելու համար: